

HACK THE SCHOOL

MEMÒRIA DEL PROJECTE ESCOLA PIA DE SITGES

1. DADES GENERALS DEL CENTRE:

L'Escola Pia de Sitges és una institució que forma part de l'Escola Pia de Catalunya. És un centre concertat de dues línies des de P3 a 2n de batxillerat. El projecte pedagògic es troba en plena transformació i es basa en l'aprenentatge a partir d'itineraris d'aprenentatge interdisciplinaris amb metodologies actives, en una estructura de treball cooperatiu i en una educació de caràcter inclusiu.

L'Escola Pia de Sitges va dur a terme el pilotatge del projecte SUMMEM liderat per l'Escola Pia de Catalunya al curs de 1r d'ESO. En aquest procés de transformació pedagògica a l'escola s'està desplegant a l'etapa de Secundària Obligatoria a dos cursos 1r i 2n d'ESO i s'està treballant en la programació dels itineraris d'aprenentatge de 1r, 2n i 3r d'ESO. Els itineraris d'aprenentatge es sustenten en el treball cooperatiu de l'alumnat, la interdisciplinarietat, el treball competencial la inclusió de tots els alumnes dins l'aula. El projecte revisa i replanteja el rol de l'educador a l'aula, posa al centre l'alumne i connecta els aprenentatges amb l'entorn, fent-los rellevants, significatius i sovint amb un alt grau de transformar la societat per millorar-la.

Aquest projecte ha implicat a la nostra escola una revisió dels espais i de l'ús que d'aquests en fem. A l'inici d'aquest procés volíem repensar dues aules en concret i convertir-les en espais de d'aprenentatge i creativitat, durant el procés hem vist que l'aula és molt més que un espai físic i tancat.

També cal tenir en compte en la nostra reflexió sobre els espais que els alumnes de secundària de l'escola treballen amb un 50% del seu temps amb materials elaborats pel seu professorat, amb sites de matèries, amb ordinadors 1x1 i amb llibre socialitzat. Aquests fets també determinen d'alguna manera les necessitats a l'aula.

El projecte HackTheSchool ens ha servit per impulsar el canvi de forma participada amb tota la comunitat educativa. Les aules per on hem començat la nostra reflexió sobre les nostres noves necessitats han estat les de 3r i 4t d'ESO. Són aules amb estructura de classe magistral, de proporcions molt allargades i amb una estructura difícil per convertir l'aula en un espai polivalent, aula de recursos i aula per al treball en grups cooperatius.

2. PROCÉS DE REFLEXIÓ PEDAGÒGICA:

- **Reflexió amb els alumnes:**

Aquest ha estat un procés participat. El primer col·lectiu involucrat ha estat el dels alumnes. Aquest curs vàrem començar a fer un treball amb l'alumnat de l'optativa d'Educació Visual i Plàstica de 4t d'ESO buscant "L'Aula ideal". En aquesta primera part del procés els alumnes van estar recollint quines funcions havia d'acomplir l'aula, quines característiques havia de tenir el mobiliari segons els nous rols definits per l'educador i per l'alumnat. Per obtenir aquesta informació van entrevistar a diversos docents de l'escola i a un membre de l'equip directiu.

També els hi vam demanar als alumnes que definissin condicions que hauria de tenir l'aula segons les necessitats dels alumnes.

El treball dels alumnes es va realitzar en grup es van realitzar un total de cinc projectes. Presentem el treball de reflexió i creació a l'ANNEX 1.

A partir d'aquest treball vàrem decidir presentar projecte a HackTheSchool i tenir l'oportunitat de fer més significativa la feina dels alumnes passar del pensar al fer.

- **Reflexió pedagògica sobre els espais amb el professorat:**

La segona part del procés de reflexió la vàrem fer amb l'equip docent de secundària.

La reflexió va patir de la transformació pedagògica i metodològica que estem duent a terme a l'etapa i de les vivències com alumnes i com a professionals que cada u de nosaltres tenia.

La metodologia va ser fer una activitat d'educació emocional. L'equip docent assegut en grups com els alumnes i un cop introduït l'objectiu de la sessió, van dibuixar allò que els agradaria tenir a l'aula intentant aplicar de forma simbòlica el color i fent anotacions si els semblava pertinent.

Adjuntem en l'ANNEX 2 aquest treball i trobareu en aquest link l'espai creat a la nostra web.

- **Reflexió pedagògica amb les famílies:**

Per comptar amb la col·laboració de pares i mares en la reflexió pedagògica sobre els espais vàrem convocar una reunió triant a l'atzar grups de 5 famílies per cada grup classe de 2n a 4t d'ESO, moltes persones ens van expressar el seu interès en el tema i van agrair l'ofertament però van excusar la seva presència. Vam decidir passar un formulari a totes les famílies convocades per fer més fàcil la seva participació i vàrem crear un espai a la web de l'escola per a que poguessin seguir i conèixer el procés.

<https://sites.google.com/sitges.epiaedu.cat/hacktheschool>

Adjuntem en l'ANNEX 3 les respostes de les famílies.

3- FASE DESCOBRIM

Per a l'anàlisi de les diferents aportacions va ser molt útil la intervenció de l'arquitecte de la Fundació Jaume Bofill, l'Aleix Borrell. Hem estat treballant un cop cada quinze dies amb l'equip motor de l'escola. Treballem l'activitat número 12 de la Guia *Com dissenyar espais educatius per aprendre i viure?*

L'Aleix fa una supervisió dels espais i recull l'estat actual. Per començar a treballar ens demana fer unes sèrie de fotografies i els plànols de la planta.

Espai del professor, pissarra és a l'hora pantalla del projecter

3

Port d'accés del grup A al grup B, al fons de l'aula.

Paisatge que es veu des de les finestres posteriors. Finestres es trobem 2m del terra com es veu a la fotografia anterior, només es pot veure si t'enfiles.

Cartelleres de l'aula amb treballs d'educació emocional del grup.

Biblioteca d'aula.

Terrassa d'accés a les aules de 3r i 4t d'ESO.

Un cop recollides totes les aportacions es recullen aquelles que son coincidents en els diferents grups, famílies , docents i alumnat. D'aquest recull definim els objectius del nostres projecte.

4 - ESPAIS SOBRE ELS QUE ACTUAREM:

Dues aules de 3r d'ESO per més endavant estendre el model a les de 4t d'ESO i la terrassa que hi dóna accés, totes quatre aules es troben a la planta de l'àtic de l'escola del c/ Hort Gran n 8.

OBJECTIUS:

- Aconseguir aules més còmodes, lluminoses i amb millor sonoritat. **Confort i comoditat/clima d'aula.**
- Distribuir l'aula de manera que afavoreixi les diferents dinàmiques que volem aplicar: **treball cooperatiu, metodologies actives, interdisciplinarietat.**
- Esponjar l'aula cap enfora integrant l'espai de la terrassa com a espai de treball i comunicant visualment el dins-fora: **aula no és un espai físic tancat.**
- Comunicar els dos espais dels grups A i B perquè unes hores al dia es pugui **treballar amb tres docents a l'aula amb una ratio 1/20. Interdisciplinarietat.**
- Aconseguir tenir els recursos dins l'aula i no una aula de recursos. Biblioteca mòbil, armari de material amb rodes, taula professorat mòbil, parets expositives.
- Tenir un aula amb diferents possibilitats d'ordenació: taules grups de 4, àgora , assemblea, exposicions de treballs.

- Aconseguir un clima d'aula on es pugui treballar **millor l'educació emocional, la dimensió interior i la cohesió de grup.**

Per aconseguir aquest objectius l'arquitecte va proposar a l'equip motor que penséssim avantatges i inconvenient de dos opcions possibles:

- Aula A pensada per fer interdisciplinarietat i Aula B altres matèries disciplinàries. Fer l'horari adaptat a aquestes necessitats.
- Aula A i B comunicades i polivalents.

D'aquesta reflexió en surt un petit informe: AULA A i B com un gran espai.

DISTRIBUCIÓ DE L'AULA:

- Possibilitat de fer una paret mòbil. Opcions: porta de fusta corredera, porta de garatge (com la de 1r d'ESO).
- Espai per calaixos –tarima (guardar material, llibres, motxilles).
- Espai pissarra-canó-ordinador de l'aula (a les dues aules mare).
- Espai professor no té perquè coincidir canó/pantalla.
- Sense tarima.

MOBILIARI:

- Taules corregudes per 2 alumnes amb rodes que es puguin frenar i amb la possibilitat de tenir diferents alçades.
- Taules possibilitats de fer rotllana.
- Taules possibilitats de fer grups de 4
- Cadires apilables
- Panells separadors
- Contenedors-grades per seure

PARETS:

4 parets on es distribueix:

1/ paret suro- armaris

2/ porta corredera-vidre

3/ pantalla-pissarra

4/ obertura exterior, transparència,paisatge.

5- FASE CO-CREEM:

A partir del debat dins equip motor i amb l'acompanyament de l'arquitecte assessor decidim prioritzar les següents actuacions:

- Realitzar obertura de 4 metres entre els dues aules d'un mateix curs.
- Instal·lar porta corredora entre les dues aules, serà barrera visual i però no acústica, no disposem de pressupost per insonoritzar.
- Fer obertures a les portes de fusta que comuniquen amb a terrassa
- Instal·lar pissarres a la paret transversal oposada a la porta corredera.
- Deixar per més endavant l'obertura de finestra més gran a la façana sud, el pressupost és massa elevat.
- Intervenir en una segona fase la terrassa per fer-hi un jardí urbà i un lloc per estar, llegir, dibuixar.
- Reduir la contaminació acústica col·locant panells de plàstic a la reixa de la terrassa que dona a la banda de la via del tren.
- Comprar calaixos per posar motxilles.
- Instal·lar taquilles fora de l'aula.
- Eliminar tarima professorat per guanyar espai per als grups.
- Col·locar les taules e 4 en 4 com a norma general i tenir pensat com canviar la distribució de forma ràpida per tenir els alumnes mirant a la pissarra o mirant una exposició oral si cal.
- Crear un espai expositiu dins l'aula amb gran paret de suro.
- Intervenir en una segona fase l'escala d'accés a la planta per crear-hi espai expositiu i d'experimentació.
- Augmentar el nombre de connexions elèctriques per poder carregar més portàtils.

Donat el tipus d'intervenció considerem que és complicat i no tenim temps suficient per fer un prototip del projecte, treballarem a partir de plànols, dibuixos i fent simulació per ordinador per explicar a tota la comunitat que ha intervingut en la co-creació com pot quedar la intervenció proposada.

L'Aleix s'encarrega de fer els dibuixos a 3 dimensions a partir de les fotografies preses.

Decidim conjuntament amb l'administrador de l'escola i la direcció quines fases i amb quins terminis podem implementar el projecte.

Fem inventari del material necessari per poder portar a terme el projecte, veure Activitat 20 de la Guia Com dissenyar espais per aprendre i viure que s'adjunta a aquesta memòria.

En l'ANNEX 5 adjuntem els dibuixos i plànols realitzats per definir el projecte i poder-lo dur a terme

6- FASE AVALUEM

Per fer aquesta memòria hem recollit tots els materials, dibuixos, fotografies i opinions dels diferents col·lectius implicats.

La feina de reflexió pedagògica ens ha estat útil per cohesionar els diferents col·lectius que intervenen sobretot els docents i els alumnes.

Ens ha estat útil la Guia, és una bona eina per a la reflexió, tot i que haguéssim necessitat més temps per aprofundir el treball.

Les diferents activitats de la Guia treballades per el nostre equip estan recollides en l'Annex 4 .

Què hem après i què ens emportem amb el procés:

Ens emportem molta energia per transformar l'escola, la consciència que l'aprenentatge es produeix en espais formals i informals, que l'escola és una comunitat d'aprenentatge i que aprenem a través de l'emoció, de l'interès, per tant el clima d'escola és important per a ser un medi que afavoreixi aquests aprenentatges.

Que tenim molta força com a col·lectiu perquè la major part de l'equip docent té interès en millorar les coses i s'implica per aconseguir-ho.

Que la transformació no és fàcil, ens cal imaginació per trobar recursos.

Que els espais s'habiten i no només s'ocupen, reafirmem la importància del sentit de pertinença a un lloc i la importància de la implicació de l'alumnat en la gestió dels seus aprenentatges.

L'equip d'alumnes que ha participat en el projecte s'ha cohesionat i s'ha implicat molt en altres projectes d'escola.

En el professorat hem guanyat en participació i aportació de bones solucions per a l'escola que es podran tenir en compte més endavant en altres intervencions.

Que les petites accions poden ser molt interessants i posen a aportar grans canvis.

Que les famílies tenen una visió crítica i positiva la major part de les vegades i que aporten altres visions des de la seva experiència i el seu record com alumnes.

Que una escola es fa amb un grup de persones que conviuen i aprenen juntes. Els espais eduquen. L'escola no s'hi està, l'escola es viu i s'habita.

El nostre projecte és lent d'aplicar i per tant potser és d'hora per afirmar com serà viscut. De moment el fet de participar en el procés de fer el projecte ha estat molt positiu.

Ha fet visible que amb creativitat i obrint la ment molts canvis són possibles. Ens ha permès treballar en equip famílies, alumnes i docents i ha obert la mirada a altres espais no formals de l'escola com a espais educadors i de convivència.

També ha anat molt bé poder compartir idees, visions i projectes amb altres escoles participants, les visites organitzades per la fundació han enriquit molt el nostre projecte i la nostra visió com a professionals.

Un altre punt molt enriquidor ha estat la mirada externa que ens ha fet el nostre arquitecte. Ha estat una persona implicada i ens ha aportat la seva visió de fora de l'escola que ha aportat funcionalitat, rigor i racionalitat a les idees plantejades prèviament. Ens ha ajudat a passar del PENSAR al FER.